

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 117/16
Luksemburg, 8 listopada 2016 r.

Wyrok w sprawie C-554/14
Atanas Ognyanov / Sofijska gradska prokuratura

Kara pozbawienia wolności wymierzona danej osobie nie może być obniżona w trakcie jej przekazania z jednego państwa członkowskiego do drugiego na podstawie czasu pracy wykonanej w zakładzie karnym w pierwszym państwie członkowskim, jeśli państwo to zgodnie z jego prawem nie przyznało takiego obniżenia kary

Decyzja ramowa regulująca kwestię przekazywania pomiędzy dwoma państwami członkowskimi osoby skazanej na karę pozbawienia wolności nie wywiera bezpośredniego skutku

Wyrokiem z dnia 28 listopada 2012 r. Atanas Ognyanov, obywatel bułgarski, został skazany w Danii na karę 15 lat pozbawienia wolności za kwalifikowaną postać kradzieży i zabójstwo.

A. Ognyanov został umieszczony w areszcie tymczasowym w Danii na okres od 10 stycznia do 28 listopada 2012 r., czyli dnia uprawomocnienia się wydanego wobec niego wyroku skazującego. W okresie od 28 listopada 2012 r. do 1 października 2013 r. odbył w Danii część wymierzonej mu kary. W trakcie pozbawienia wolności w Danii, w okresie od 23 stycznia 2012 r. do 30 września 2013 r. A. Ognyanov pracował. W dniu 1 października 2013 r. A. Ognyanov został przekazany do zakładu karnego w Bułgarii.

Decyzja ramowa regulująca kwestie przekazywania pomiędzy dwoma państwami członkowskimi osoby skazanej na karę pozbawienia wolności¹ ustanawia ogólną zasadę, zgodnie z którą wykonanie kary podlega prawu wykonującego państwa członkowskiego. Organy tego państwa są zatem właściwe w sprawach dotyczących procedury wykonania kary i określenia odnoszących się do niej środków, w tym podstaw przedterminowego lub warunkowego zwolnienia. Poza tym właściwy organ w wykonującym państwie członkowskim powinien zaliczyć pełny okres pozbawienia wolności już odbyty w innym państwie członkowskim („wydającym państwie członkowskim”).

Prawo bułgarskie stanowi, że pracę wykonaną przez osobę skazaną zalicza się na poczet obniżenia okresu kary poprzez zrównanie dwóch dni roboczych z trzema dniami pozbawienia wolności². Zgodnie z wyrokiem interpretacyjnym wydanym w dniu 12 listopada 2013 r. przez Varhoven kasatsionen sad (bułgarski najwyższy trybunał kasacyjny), ta zasada prawa bułgarskiego ma zastosowanie także w sytuacji, w której osoba skazana wykonywała pracę w trakcie pozbawienia wolności w państwie członkowskim innym niż Bułgaria, przed przekazaniem jej do Bułgarii w celu wykonania tam reszty pozostałej do odbycia kary.

Do celów przekazania A. Ognyanova do Bułgarii organy duńskie wskazały wyraźnie, że duńskie prawo nie zezwala na obniżenie kary pozbawienia wolności w następstwie pracy wykonanej w trakcie pozbawienia wolności.

¹ Decyzja ramowa Rady 2008/909/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności lub inny środek polegający na pozbawieniu wolności – w celu wykonania tych wyroków w Unii Europejskiej (Dz.U. 2008, L 327, s. 27), zmieniona decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. (Dz.U. 2009, L 81, s. 24).

² Tak więc w przypadku A. Ognyanova, okres wynoszący około roku i dziewięciu miesięcy spędzony w zakładzie karnym w Danii byłby równoważny okresowi około dwóch lat i siedmiu miesięcy, co umożliwiłoby obniżenie o ten okres kary 15 lat pozbawienia wolności i w konsekwencji A. Ognyanov skorzystałby z przedterminowego zwolnienia.

Sofiyski gradski sad (sąd miejski w Sofii, Bułgaria) zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości w istocie z pytaniem, czy przepis krajowy, który zezwala państwu wykonującemu (w tym przypadku – Bułgarii) na przyznanie skazanemu obniżenia kary w następstwie pracy wykonanej w trakcie pozbawienia wolności w państwie wydającym (w tym przypadku – Danii), podczas gdy właściwe organy tego ostatniego państwa zgodnie z jego prawem nie przyznały takiego obniżenia kary, jest zgodny z prawem Unii.

W ogłoszonym dzisiaj wyroku Trybunał zbadał kontekst i cele, do osiągnięcia których dąży prawo Unii w zakresie przekazywania osób pozbawionych wolności i stwierdził, że do części kary już odbytej przez daną osobę na terytorium państwa wydającego aż do jej przekazania do państwa wykonującego – w tym także w odniesieniu do kwestii ewentualnego przyznania obniżenia kary – zastosowanie znajduje wyłącznie prawo państwa wydającego. Natomiast prawo państwa wykonującego znajduje zastosowanie wyłącznie do części kary pozostałej do odbycia – w następstwie tego przekazania.

Zdaniem Trybunału państwo wydające powinno określić obniżenie kary związane z okresem pozbawienia wolności odbytych na jego terytorium. Wyłącznie państwo wydające jest kompetentne w zakresie przyznania obniżenia kary za pracę wykonaną przed przekazaniem. W konsekwencji państwo wykonujące nie może z mocą wsteczną zastąpić swoimi przepisami prawa, a w szczególności swoimi uregulowaniami dotyczącymi obniżania kar, przepisów prawa państwa wydającego w odniesieniu do części kary, którą dana osoba już odbyła na terytorium państwa wydającego.

W rozpatrywanym przypadku organy duńskie wyraźnie wskazały, że ustawa duńska nie pozwala na obniżenie kary pozbawienia wolności ze względu na pracę wykonaną przez osobę skazaną w trakcie pozbawienia wolności. W konsekwencji organy bułgarskie nie mogą przyznać obniżenia kary w związku z częścią kary, która już została odbyta w Danii. Każda odmienna wykładnia mogłaby naruszyć cele, do osiągnięcia których dąży to prawo (w szczególności zasadę wzajemnego uznawania) i podważałaby w ten sposób wzajemne zaufanie do systemów prawnych innych państw członkowskich.

Trybunał orzekł, że prawo Unii sprzeciwia się przepisowi krajowemu, który zezwala państwu wykonującemu na przyznanie osobie skazanej obniżenia kary w następstwie pracy wykonanej w trakcie pozbawienia wolności w państwie wydającym, podczas gdy właściwe organy tego ostatniego państwa zgodnie z jego prawem nie przyznały takiego obniżenia kary.

W ramach tej sprawy do Trybunału zwrócono się także w przedmiocie skutków prawnych decyzji ramowych.

W tym zakresie Trybunał orzekł, że znajdująca zastosowanie w tym przypadku decyzja ramowa została przyjęta na podstawie dawnego trzeciego filaru Unii, a dokładniej na podstawie art. 34 ust. 2 lit. b) TUE. Na mocy tego postanowienia, w świetle protokołu w sprawie postanowień przejściowych, przyjętego wraz z wejściem w życie traktatu z Lizbony, decyzje ramowe nie wywierają bezpośredniego skutku do czasu ich uchylenia, unieważnienia lub zmiany na podstawie traktatu z Lizbony. Mająca zastosowanie w tym przypadku decyzja ramowa nie została uchylona, unieważniona ani zmieniona. W konsekwencji nie wywiera ona bezpośredniego skutku.

Trybunał podkreślił także, że sąd krajowy, przy dokonywaniu wykładni prawa krajowego, jest zobowiązany czynić to w miarę możliwości w świetle brzmienia i celu decyzji ramowej, tak aby osiągnąć przewidziany w niej rezultat. Poza tym ten wymóg dokonywania zgodnej z prawem Unii wykładni obejmuje obowiązek zmiany utrwalonego orzecznictwa przez sądy krajowe, w tym sądy orzekające w ostatniej instancji, jeżeli opiera się ono na wykładni prawa krajowego, której nie da się pogodzić z celami decyzji ramowej.

W świetle tych zasad Trybunał orzekł, że do sądu odsyłającego należy zapewnienie pełnej skuteczności decyzji ramowej, w razie potrzeby z odstąpieniem z własnej inicjatywy od stosowania

wykładni przyjętej przez Varhoven kasatsionen sad (najwyższy sąd kasacyjny), jeśli wykładnia ta jest niezgodna z prawem Unii.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793